

FPRA21, delkurs 1

Metaetik

Magnus Jiborn

magnus.jiborn@fil.lu.se

072-3132270

Vad är metaetik?

Vad är metaetik?

- Tillämpad etik:
 - Vad är moraliskt rätt/fel i konkreta fall?

Vad är metaetik?

- Tillämpad etik:
 - Vad är moraliskt rätt/fel i konkreta fall?
- Normativ etik:
 - Vilka moraliska principer är de rätta?

Vad är metaetik?

- Tillämpad etik:
 - Vad är moraliskt rätt/fel i konkreta fall?
- Normativ etik:
 - Vilka moraliska principer är de rätta?
- Metaetik:
 - Vad är det vi pratar om?

Vad är metaetik?

- Tillämpad etik:
 - Vad är moraliskt rätt/fel i konkreta fall?
- Normativ etik:
 - Vilka moraliska principer är de rätta?
- Metaetik:
 - Vad är det vi pratar om?
- *Andra ordningens* frågor

Vad är metaetik?

Tre typer av frågor:

Vad är metaetik?

Tre typer av frågor:

1. Språk:

Vad betyder moraliska utsagor? Vad menar vi när vi talar om "rätt" och "fel"?

Vad är metaetik?

Tre typer av frågor:

1. Språk:

Vad betyder moraliska utsagor? Vad menar vi när vi talar om "rätt" och "fel"?

2. Ontologi:

Finns det moraliska fakta?

Vad är metaetik?

Tre typer av frågor:

1. Språk:

Vad betyder moraliska utsagor? Vad menar vi när vi talar om "rätt" och "fel"?

2. Ontologi:

Finns det moraliska fakta?

3. Psykologi:

Är moraliska omdömen kopplade till motivation?

Vad är metaetik?

Tre typer av frågor:

1. Språk:

2. Ontologi:

3. Psykologi:

Vilken fråga är primär?

Ursprungligen fokus på 1. Olika uppfattningar.

Hur ska vi tolka moraliska utsagor?

Påståenden? Ger de uttryck för trosföreställningar?
Kan de vara sanna eller falska?

Jmf:

- "Dödsstraff kan aldrig rättfärdigas."
- "Dödsstraff är vanligt i Kina."
- "Svenskar äter i snitt 48,6 kilo rent kött per person och år."
- "Det är moraliskt fel att äta kött."

Ger moraliska omdömen uttryck för trosföreställningar?

Ja

Nej

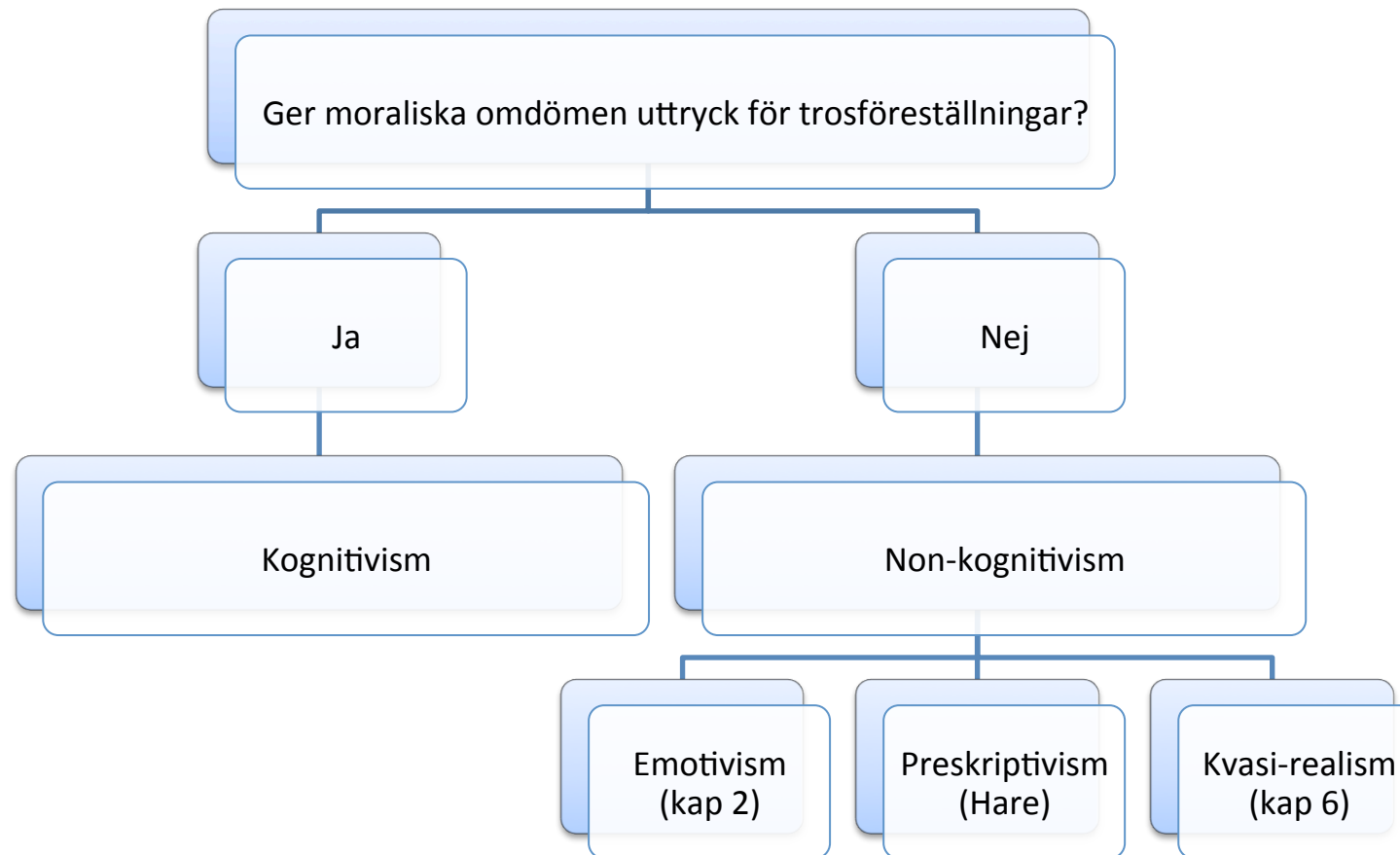
Ger moraliska omdömen uttryck för trosföreställningar?

Ja

Nej

Kognitivism

Non-kognitivism



Ja, moraliska omdömen ger uttryck för trosföreställningar (kognitivism)

Ja, moraliska omdömen ger uttryck för trosföreställningar (kognitivism)

Är dessa trosföreställningar ibland (bokstavligen) sanna?

Ja, moraliska omdömen ger uttryck för trosföreställningar (kognitivism)

Är dessa trosföreställningar ibland (bokstavligen) sanna?

Ja

Nej

Ja, moraliska omdömen ger uttryck för trosföreställningar (kognitivism)

Är dessa trosföreställningar ibland (bokstavligen) sanna?

Ja

Nej

Misstagsteorin (3)

Fiktionalism? (10)

Ja, moraliska omdömen ger uttryck för trosföreställningar (kognitivism)

Är dessa trosföreställningar ibland (bokstavligen) sanna?

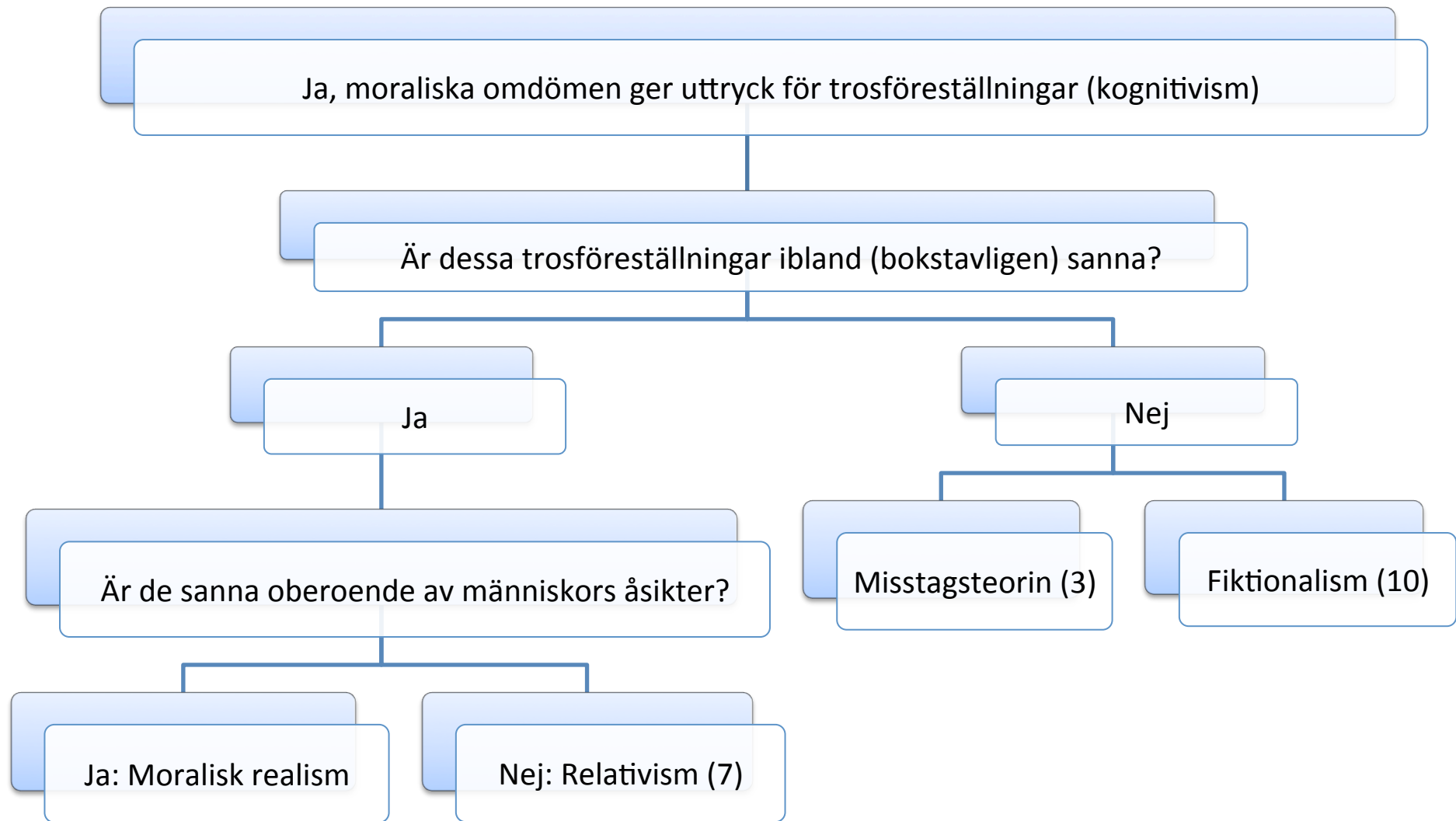
Ja

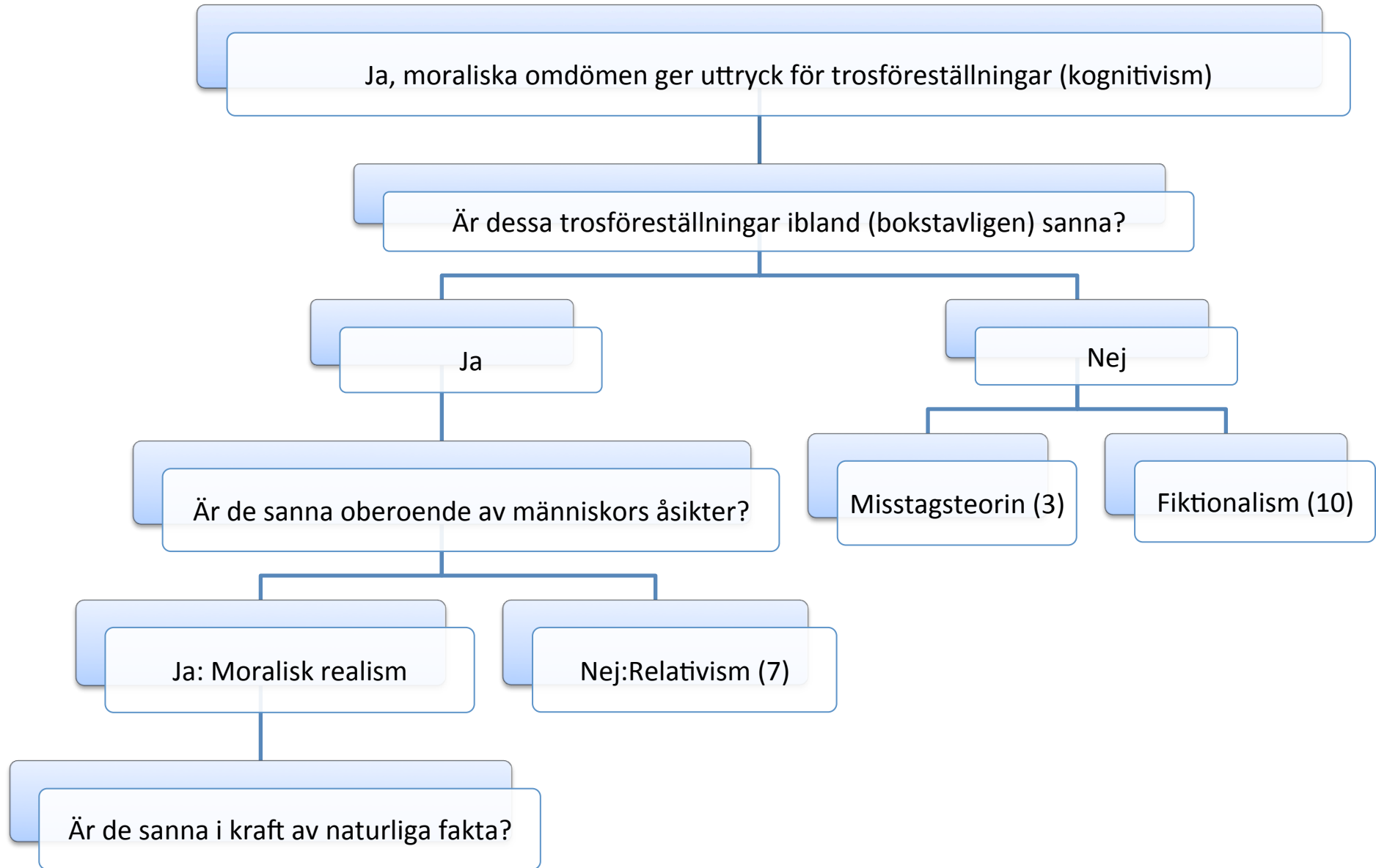
Är de sanna oberoende av människors åsikter?

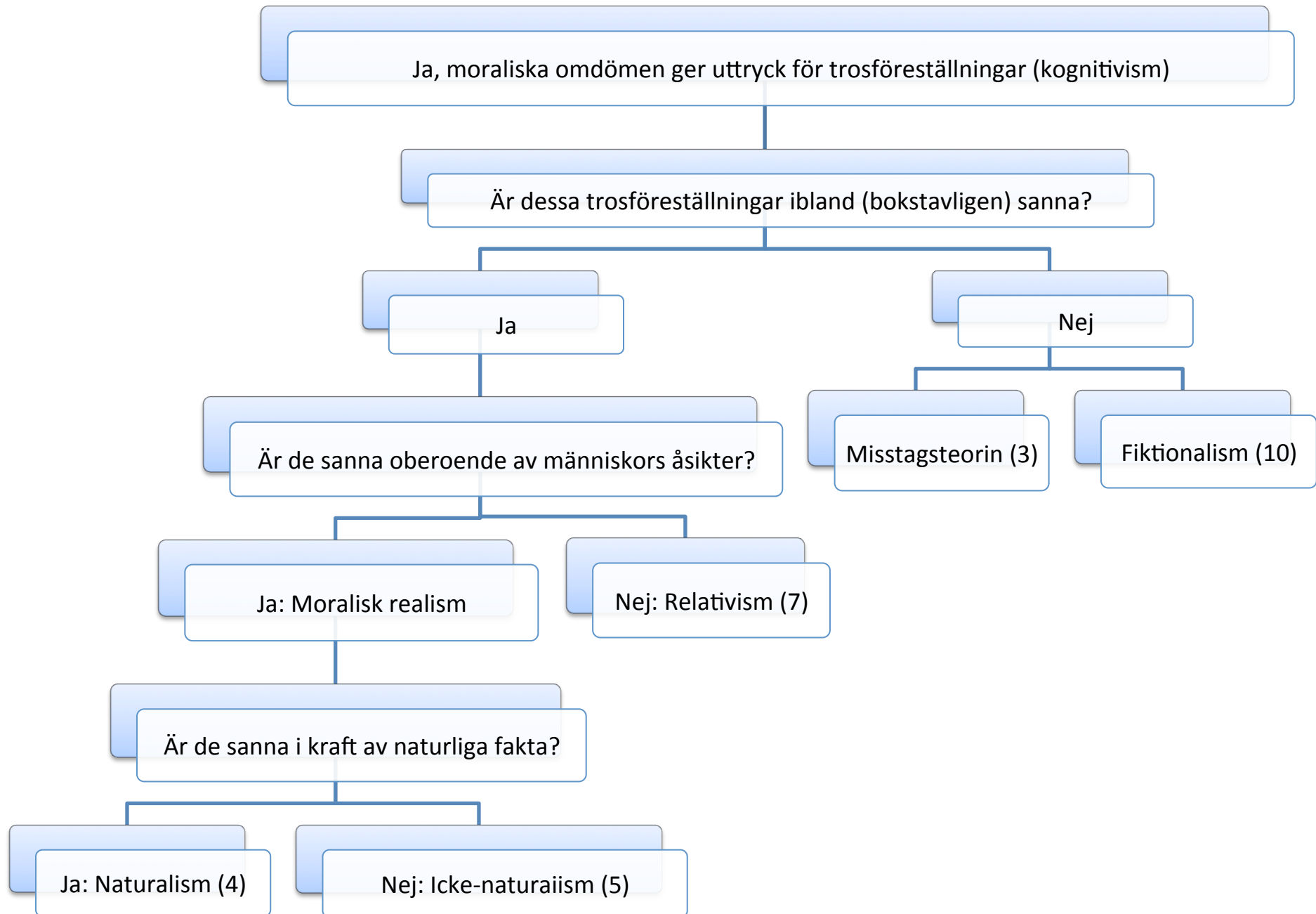
Nej

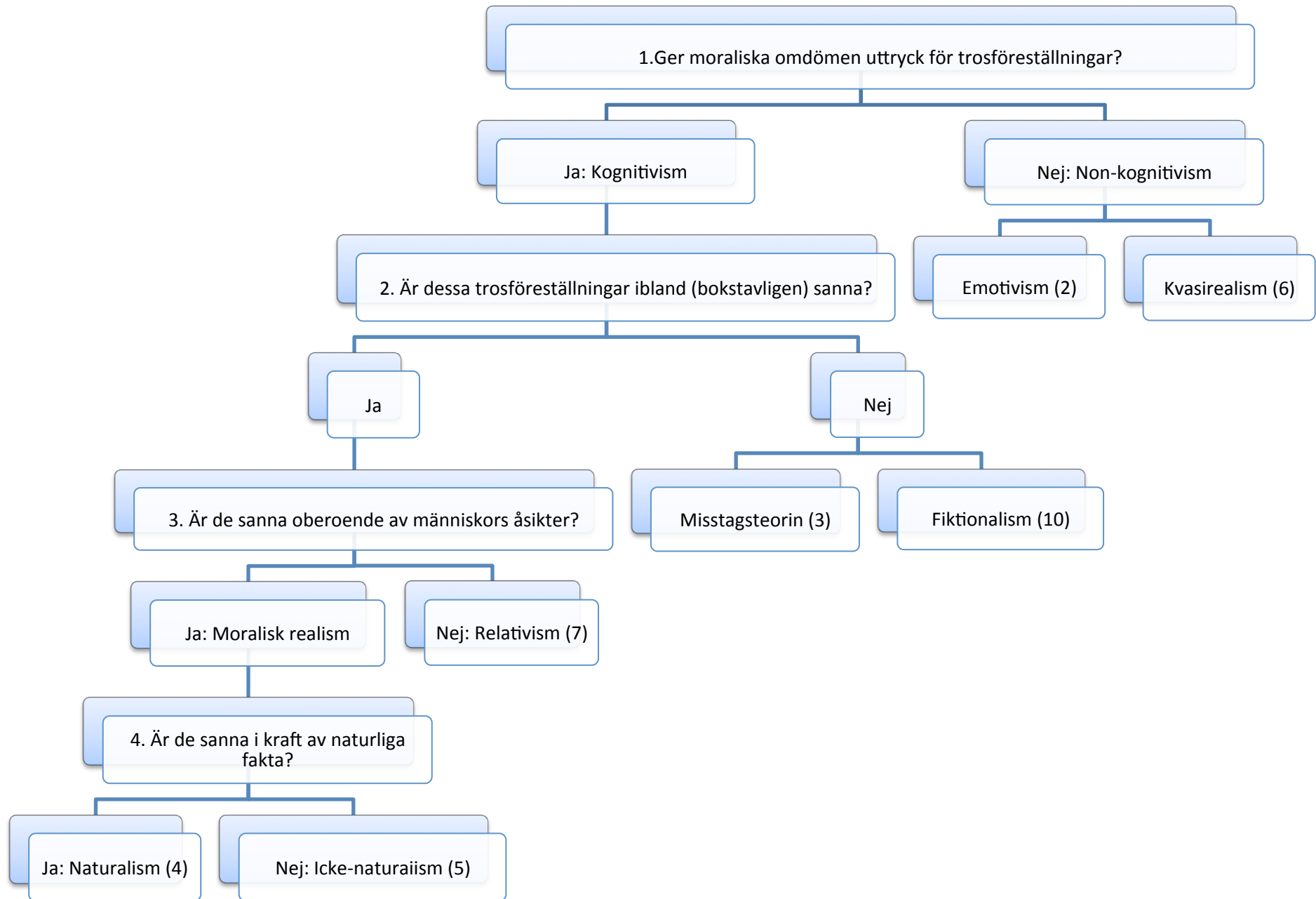
Misstagsteorin (3)

Fiktionalism (10)









Viktiga begrepp

- *Moralisk realism*
moraliska fakta/egenskaper existerar oberoende av människors omdömen
- *Moralisk icke-realism*
moraliska fakta/egenskaper existerar *inte* oberoende av människors omdömen
 - a) misstagsteorin:
 - b) relativism

Viktiga begrepp

- *Kognitivism*
moraliska omdömen uttrycker trosföreställningar, kan vara sanna eller falska (har sanningsvärde, Fisher: de är "truth-apt")
- *Non-kognitivism*
moraliska omdömen kan inte vara sanna eller falska, uttrycker något icke-kognitivt, t ex känslor (emotivism) eller imperativ (Hare).

Viktiga begrepp

- *Naturalism*
 - Moraliska omdömen beskriver naturliga fakta, dvs sådana fakta som i princip kan fångas med naturvetenskapliga metoder.
 - Metafysisk N: Bara naturliga fakta existerar
- *Icke-naturalism*
 - Moraliska omdömen kan även beskriva fakta som inte kan fångas med naturvetenskapliga metoder, t ex Guds befallningar.

Viktiga begrepp

- *Motivinternalism*

Det finns en nödvändig koppling mellan moraliska övertygelser och motivation att handla.

Man kan inte vara övertygad om att en viss handling är en moralisk skyldighet i den situation man befinner sig, utan att detta på något sätt motiverar till handling.

- *Motivexternalism*

Förnekar MI.

Den öppna frågans argument

- George Edward Moore, 1873 – 1958
- *Principia Ethica* (1903)
- ÖFA avser att visa att ”godhet” inte kan definieras
- Anses ofta som den moderna metaetikens startpunkt



Det naturalistiska misstaget

- Att tro att moraliska egenskaper, som godhet, kan reduceras till någon uppsättning icke-moraliska egenskaper är att begå det naturalistiska misstaget
- ”Godhet är en enkel, icke definierbar, icke naturlig egenskap” (Moore)

Öppna frågans argument

- Ska bevisa att "godhet" inte går att definiera.
- Distinktion mellan "Slutna" och "öppna" frågor
- Sluten fråga: svaret ges av ingående termers betydelse.
- Öppen fråga: svaret ges inte av ingående termers betydelse.

Öppna frågans argument

- ”Kalle är ogift, men är han ungkarl?”
- ”Kalle är ogift, men är han olycklig?”

Öppna frågans argument

- "Kalle är ogift, men är han ungkarl?"
Sluten fråga
- "Kalle är ogift, men är han olycklig?"
Öppen fråga

Öppna frågans argument

- Anta att "godhet" kan definieras i termer av någon beskrivning N , dvs "Godhet = N "
- Då borde frågan: "x är N , men är x gott?" vara sluten.
- Men det är den inte, enligt Moore, den är alltid öppen, oavsett vilket N vi väljer.

Öppna frågans argument

Exempel:

- Anta def: "Godhet = njutning"
- "x maximerar njutning, men är x gott?"
- Moore: öppen fråga
- Alltså kan vi inte definiera godhet som njutning

Öppna frågans argument

Exempel:

- Anta def: "Godhet = vadhelst Gud har befallt"
- "Gud har befallt x, men är x gott?"
- Moore: öppen fråga
- Alltså kan vi inte definiera godhet som vadhelst Gud har befallt.

Öppna frågans argument

- Detta gäller alla tänkbara försök att definiera "Godhet".
- "Godhet" kan inte definieras.
- "Good is good and that is the end of the matter", säger Moore.

Öppna frågans argument

- Den som tror att godhet kan definieras begår det naturalistiska misstaget
- Notera: beteckningen "Det naturalistiska misstaget" egentligen missvisande. Inte bara försök att definiera godhet i naturalistiska termer, utan alla försök att definiera godhet utgör naturalistiska misstag, enligt Moore.

Öppna frågans argument

- Notera även skillnaden på
 - 1) "Godhet = N " (definition)
 - 2) "För alla x , x är gott omm x är N "
(Universell generalisering)
- Moore förnekar att (a) kan vara sann, men inte att (b) kan vara sann.

Öppna frågans argument

- Är ÖFA övertygande?
- Problem?